

DEAN KEITH SIMONTON  
*University of California, Davis*

## HARMINCHAT MAGYAR ÉS AMERIKAI NOVELLA ESZTÉTIKAI SIKERESSÉGE\*

Bármely teljességre törekvő esztétikai elmélet egyik központi célja az kell legyen, hogy megmagyarázza, miért tartunk bizonyos művészi alkotásokat mesterműveknek, míg másokat sokkal alacsonyabbra értékelünk. Hogy valamely esztétikai elmélet adekvátan számítsa meg *kell* magyarázza azt, miért sikeresebbek esztétikailag egyes művek másoknál. Arisztotelész *Poétikájának* jelentős része e kérdéssel foglalkozik s a probléma évezredekken keresztül spekulációkra készítette a művészet, irodalom és zenekritikusait. Az eltérő esztétikai sikeresség kérdése még a *tudományos* esztétikában is központi probléma, hiszen az esztétikai észlelés valószínűleg legközpontibb, legalapvetőbb ténye az, hogy bizonyos megoldásokat, legyenek azok vizuálisak, verbálisak vagy auditívan kellemesebbnek érzékelünk mint másokat. Az esztétikai ingerek befogadása, megértése és értékelése végső soron vonzódás vagy elutasítás, a kellemes izgalom vagy katarzis, illetve a vele szembeállított kellemetlen unalom vagy bosszankodás kérdése.

A tudományos vagyis empirikus esztétika azonban két módon közelíthet e kritikus kérdéshez. Egyrészt azzal a megközelítéssel, melyet jó néhány évvel ezelőtt „új kísérleti esztétikának” neveztek: legkiemelkedőbb képviselője BERLYNE (1971) volt. E megközelítés keretében mesterséges „művészetszerű” ingereket hoznak létre, hogy elvont, de meglehetősen jól ellenőrzött módon vizsgálják azokat a paramétereket, amelyek az esztétikai preferenciákat irányítják. Nem is kell emlitenünk, hogy amit ez a módszertan a kísérleti ellenőrzésben nyer, általában elveszíti a természetességben és külső érvényességben — s ez máris átvezet a másik megközelítéshez. Ahelyett, hogy önként vállalkozó személyektől elszegényített ingerek értékelését kérnénk, ténylegesen műalkotásokat is vizsgálhatunk, felhasználva az esztétikai siker valamilyen archivált vagy idézetségi mutatóját. Több tanulmányomban követtem az empirikus esztétikának ezt a „historiometriai” megközelítését (SIMONTON, 1984a). A klasszikus zenében például kimutattam, hogy a repertoárt alkotó sok ezernyi mű eltérő esztétikai sikeressége a tematikus anyag melodikus szerkezetén alapul, mint azt egy objektív, számítógépesített tartalomelemzés képes megragadni (SIMONTON, 1980b, 1984b). A melodikus struktúra viszont abban az életrajzi és történelmi összefüggérendszerben gyökerezik, melynek kereteiben a zeneszerző alkot, s ezáltal az esztétikai értékelést összekapcsolja a művészi kreativitás tágabb kérdéskörével (SIMONTON, 1980a, 1983b). A melodikus struktúrát például a zeneszerző pályáján megjelenő stresszteli események is befolyásolják (SIMONTON, 1980a; lásd még CERULO, 1984).

\*Szeretném megköszönni Margaret Buckman, Wayne Chapman, Karen Cross, Lisa Curtis, Pamela Dickson, Alan Morris, Melanie Peacock, Serafina Sands és Cynthia Whitacre segítségét, akiknek munkája nélkül dolgozatom nem születhetett volna meg.

Az 1983-as budapesti konferenciánkon tartott előadásomban felvázoltam, hogyan lehet ugyanezt a historiometriai paradigmát sikeresen alkalmazni az irodalomesztétikában (SIMONTON, 1984c). Egy próbavizsgálatomra utaltam, melynek során athéni görög és Shakespeare darabokat vizsgáltam meg, összesen nyolcvanegyet (SIMONTON, 1983a), s röviden ismertettem egy hosszú távú kutatási programot, melynek során kizárólag a shakespeare-i életművet vettem figyelembe (lásd SIMONTON, 1985). Budapesten több alkalommal s különösen de Beugrande kolléga hozzászólásában felmerült, hogy mennyire érvényes mércéje az esztétikai sikernek az archívumi mutató. Vajon igazán „nagy művek”-e azok a Shakespeare-darabok, melyek leggyakrabban kerülnek színpadra, vagy pedig egyszerűen „népszerűek”-e? Általánosabban fogalmazva, mennyire jogos a művészi teljesítmény mutatóiként felhasználni az előadási, lemezzörgőztési, kiadási, idézési vagy egyéb archív táblázatokat? Lehet, hogy bizonyos művek teljesen önkényes okokból érnek el magas pontszámot ezen kritériumokban — lehet, hogy a népszerűség változékonyságának alig vagy egyáltalán nincs köze az alkotás belső értékeihez? Ha a valódi műalkotások eltérő megítélésében külső tényezők dominálnak, akkor az archívumi vagy historiometrikus módszer nem felel meg annak a célnak, hogy választ adjon az esztétika kulcskérdésére.

Ma már többször áll rendelkezésünkre, hogy megválaszoljuk ezt a kérdést. Az a tény, hogy az esztétikai siker idézettségi mutatói világos kapcsolatban vannak a forma és a tartalom objektíven meghatározott jegyeivel, erőteljesen arra utal, hogy a művek javarészt azért válnak népszerűvé, mert rendelkeznek a nagy művészet ismertetőjegyeivel. Jelen dolgozatban azonban egy másik igazolási eljárással próbálkozom meg. Ha az esztétikai megítélés teljességgel szeszélyes, akkor az egymástól független megítélőknek nem kell egyetértienők ugyanazon műfajból származó művészi ingerek egy csoportjának hatásában. Még kritikusabban fogalmazva, nemcsak hogy nem fognak egymás között egyezsége jutni az egymástól független megítélők, hanem ezen túlmenően, ítéletük nem fog egyezni az esztétikai siker archívumi mutatóival sem. Ha különböző megítélők mégis egyetértésre jutnak s ha ez az egyetértés összhangban van a historiometrikus mutatók sugallta különbségekkel, akkor sikerült igazolnunk az idézettségi mércék értékét. Ez a próba tulajdonképpen egyidejűleg támasztja alá a kísérleti esztétika egyik elemét s az archívumi módszerek központi összetevőjét. Ha egyetemistákat felkértünk valóságos esztétikai tárgyak skálázására durván ugyanazt kell eredményeznie, mint a népszerűség archívum mutatóinak felhasználása. A kedveltség és elutasítás két alternatív mutatójának pontosan azért kell korrelálniuk egymással, mivel mindkettő ugyanabban a valós tényezőben gyökerezdik — a különböző műalkotások esztétikai sikerével összefüggő belső kontrasztokkal.

Azt a felkérést kaptuk, hogy elméleti és módszertani apparátusunkat 18 magyar és amerikai novellára alkalmazzuk. Ennek megfelelően először bemutatom, hogy egymástól független megítélők egyetértésre jutnak a novellák eltérő esztétikai sikerességét illetően. Másodszor megmutatom, hogy ez az egyetértés összhangban van azzal, amire egy idézettségi mutató alapján jutnánk. Ez utóbbi igazolására a magyar és az amerikai novellákat természetesen egymástól függetlenül kell elemezni, nehogy egymással összemérhetetlen tényezőket mérjünk össze.

## Módszer

Első feladatunk a 36 novella szubjektív megítélésének biztosítása. Hat megítélőt kérünk fel arra, hogy a 18 magyar novellát egytől (a legjobb) tizennyolcig (a legrosszabb) rangsorolják a szerint, hogy mennyire tetszettek az egyes novellák. Hasonló módon hat független bírát kértünk meg a 18 amerikai novella rangsorolására. A bírák felsőéves egyetemisták: voltak, akik segítségükért szorgalmi jegyet kaptak. Hogy még biztosabban legyünk a komoly rangsorolásban, a bírák egy egész iskolai negyedévet tölthettek a feladattal. Ezen felül megkértük őket, hogy ne beszéljenek egymással a novellákkal kapcsolatos reakciójukról, amíg mindegyik megítélő nem adta le rangsorolását.

A 18 amerikai novellával kapcsolatban könnyű volt beszerezni az esztétikai siker vagy népszerűség idézettségi mutatóját. Egy asszisztensünk szisztematikusan végignézte a California Egyetem (Davis) könyvtárának anyagát és 29 novella antológiát talált benne. Ezután egyszerűen összeszámálta, hogy hányszor jelenik meg egy-egy novella az egyes antológiákban. Az így kapott mutató Lardner novellájának 8-as értékétől Singmaster, Jackson és Bradbury novelláinak 0 értékéig szórt. Bár valószínű nem szükséges, hogy ezt itt hangsúlyozzam, hiszen ezek az archivált adatok meglehetősen objektívek, az idézettségi mércék kigyűjtője nem ismerte a hat megítélőtől kapott szubjektív rangsorokat.

A magyar novellákkal kapcsolatban sokkal nehezebb volt idézettségi mércéket szerezni. Magyarországon nem készülnek az amerikaihoz hasonló novella antológiák. Ezért nem készíthető direkt táblázat arról, hogy milyen gyakran jelent meg a 18 magyar novella hasonló gyűjteményekben. Emiatt lehetetlenné vált, hogy megfelelően archivális mutatót kapjunk. Halász László azonban megkísérelt olyan mutatókat rendelkezésemre bocsátani, melyek durván megközelítik azt, amit a módszer igényel. Először is megszámáltuk, hogy hány sort szentel mindegyik érintett szerzőnek a *Magyar Irodalmi Lexikon*. Másrészt megnéztük, hogy hány novellás kötet jelent meg mindegyik szerzőtől s azt, hogy hány kötetben szerepelt az adott novella — így könnyen kiszámítható, hogy milyen százalékban tartalmazzák a kötetek a novellát. Ezen mutatók egyike sem különösebben eszményi. Az első többet mond a szerző egész életművének általános esztétikai sikeréről, míg a második csak annyit mond, hogy milyen népszerű egy adott novella ugyanazon szerző más novelláihoz képest. Az első mérce túl általános, míg a második túl specifikus. Ezzel együtt érdekes lehet megnézni, hogy ezek az inadekvát objektív mércék korrelálnak-e a szubjektív megítélésekkel.

Néhány kontroll változót is bevezettünk. Az egyik a novella hossza volt oldalakban számolva. Több megítélő jelezte ugyanis, hogy a hosszabb történetek általában jobbak voltak, mivel a szerzőnek több módja volt a karakter kifejtésére, a történet kidolgozására és hasonló finomításokra. A novella megjelenésének éve is fontos ellenőrző mérce volt az idézettségi mutatók lehetséges műtermék hatásaira nézve: mivel huszadik századi novellákról van szó, az újabb novelláknak kevesebb a módjuk arra, hogy korábbi antológiákban is szerepeljenek. Volt is néhány olyan novella antológia, melyek előbb jelentek meg, mint a minta legújabb novelláinak egy része.

A konkordancia mértékének meghatározására először Friedman-féle két szempontos varianciaanalízist végeztem a hat megítélőre vonatkozóan mindkét novella csoportnál (CONOVER, 1971, 262–272.o.). A 18 amerikai novellára nézve a varianciaanalízishez számított statisztika próbaértéke 40,75, mely 0,001 szinten szignifikáns 17-es szabadságfokú  $\chi^2$  eloszlást feltételezve. Vagyis a hat megítélő korántsem véletlenszerűen rangsorolta a 18 novellát. A Kendall-féle konkordancia együttható 0,40. Ennek az egyetértésnek a leírására egy másik lehetőség, ha megadom azt, hogy a rangsorok közötti átlagos Spearman-féle rangkorrelációs együttható 0,28. Az irodalmi ízlés nem teljesen önkényes, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy hasonló eredményeket kaptunk a 18 magyar novellánál is. A Friedman-próba értéke 43,60, mely 0,001-es szinten szignifikáns, ismét csak 17-es szabadságfokon. A Kendall-féle konkordancia együttható 0,43, az átlagos rangkorreláció pedig 0,31.

Erre a markáns egyetértésre alapozva már van értelme annak, hogy mindkét novella sorozatnál elkészítsük a hat megítélőnél az átlagos rangsor értékeket. Az 1. táblázat a 18 magyar novella átlagos rangsor értékeit mutatja, míg a 2. táblázat a 18 ameri-

1. táblázat

## A végső és az átlagos rangszámok a 18 magyar novellánál

| Végső rangszám | Átlagos rangszám | Szerző            | Cím                        |
|----------------|------------------|-------------------|----------------------------|
| 1              | 2,667            | Karinthy Frigyes  | A cirkusz                  |
| 2              | 4,667            | Hunyady Sándor    | Bakaruhában                |
| 3              | 5,833            | Mándy Iván        | Konyhafal                  |
| 4              | 6,500            | Kosztolányi Dezső | Omlette à Woburn           |
| 5              | 6,667            | Füst Milán        | Konstantin úrfi fiatalsága |
| 6              | 7,333            | Sarkadi Imre      | A szökevény                |
| 7              | 8,167            | Illés Endre       | Félelem                    |
| 8              | 8,333            | Kamondy László    | Kamasz meg az asszony      |
| 9              | 9,500            | Tamási Áron       | Hírnök Árpád               |
| 10             | 10,000           | Cseres Tibor      | Jaj de magas ég            |
| 11             | 10,167           | Illés Béla        | Sámson és Delila           |
| 12             | 11,000           | Móricz Zsigmond   | Barbárok                   |
| 13,5           | 12,333           | Pap Károly        | Harmónium                  |
| 13,5           | 12,333           | Sánta Ferenc      | Nácik                      |
| 15,5           | 13,000           | Nagy Lajos        | Január                     |
| 15,5           | 13,000           | Rideg Sándor      | Ne ölj                     |
| 17             | 14,500           | Bródy Sándor      | Egy csirke meg egy asszony |
| 18             | 15,000           | Csáth Géza        | Zenészek                   |

kai novellánál mutatja ugyanezt. Megadjuk az átlagos rangszámok alapján kialakított végső rangsort is. Az esztétikailag legsikeresebb magyar novella tehát Karinthy *Cirkusza* volt, a legkevésbé sikeres pedig Csáth Géza *Zenészekje*. A kedvenc amerikai novella McCullers *A szomorú kávéház balladája* volt és Caldwell *Túl sok ember* volt a legkevésbé kedvelt. A tételekre vonatkozó összetett korrelációk a magyar novelláknál 0,46 és 0,82 között, az amerikaiaknál 0,54 és 0,80 között variálnak.

Hogyan viszonyulnak e szubjektív megítélések az objektív archivált mércékhez? Mint várható is volt, a magyar novellák esetén az összefüggés elhanyagolható. A szerzőnek szentelt lexikonbeli sorok számával az átlagos rangsor korrelációja  $-0,05$ , míg az adott novellát tartalmazó szerzői kötetek százalékarányával  $-0,11$ . Statisztikailag az együtthatók egyike sem szignifikáns, s mindegyik inkább negatív. Az amerikai novellák esetén eltérő képet kaptunk: az átlagos rangsor  $0,35$ -ös szinten korrelál azzal, hogy hányszor jelenik meg a novella antológiákban. Ez a korrelációs együttható tendencia szinten szignifikáns egyoldalú hipotézis esetén ( $p < 0,10$ ). Az alacsony szignifikancia nem túl meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy a szabadságfok csak 16. Ezzel együtt a szubjektív és objektív esztétikai sikermutatók közötti konkordancia mértéke ugyanolyan nagyságrendű, mint a különböző megítélők közötti egyetértés, sőt, kicsit magasabb is annál. Ezt a megfelelést a két feltételezett kontrollváltozó, a novellahossz és a publikációs időpont bevezetése sem befolyásolta, ezek közül ugyanis egyik sem volt kapcsolatban az irodalmi siker különböző használt mutatóival. Ennek megfelelően azt állíthatjuk, hogy egy könyvtár polcáról származó antológia kötetek mint idézettségi mércék ugyanolyan jó objektív mutatót nyújtanak, mintha megítélőket kérünk meg a kérdéses elbeszélések megítélésére.

Az esztétikai ítélet értelmességével kapcsolatban klasszikus ellenérv az, hogy ez nagyon érzékeny a „presztízs sugallmazásra” (SHERIF, 1935; DAS, RAPH és DAS, 1955; MICHAEL, ROSENTHAL és DeCAMP, 1949). Mivel bizonyos alkotók sokkal híresebbek, mint mások, az esztétikai ingerek megítélői rejtve vagy nyíltan egyszerűen feltételezhetik, hogy a nagyobb presztízsű szerzők novellái szükségszerűen jobbak, mint az ismeretlenebb szerzőkéi. Ez a függés a külső információktól aztán könnyen megmagyarázhatná a szubjektív értékelés és az objektív táblázatok közötti megfelelést. A fenti eredmények azonban nem támasztják alá ezt a cinikus következtetést. Anekdotikus érvként elmondható, hogy az amerikai novellákat megítélő személyek gyakran meglepetésüket fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy a legjobb novellák egy részét olyan személyek írták, akikről ők még sosem hallottak, míg a sokat emlegetett szerzők által írott novellák gyakran kiábrándítóak voltak. Mint a 2. táblázatból kitűnik, a Nobel-díjas Steinbeck és Hemingway a rangsor közepére került. Mivel a megítélők mind pszichológus hallgatók voltak, a szerzők nagy többsége ismeretlen volt számukra. Még tanulságosabb a magyar rangsorokból származó érv, mivel a hat megítélő közül, akik mindannyian amerikaiak voltak, egyik sem ismerte egyik magyar szerzőt sem. Ha az eltérő esztétikai siker mögötti szubjektív egyetértést pusztán a presztízs sugallmazás magyarázná, a magyar megítéléseknél az egyetértésnek sokkal kisebbnek kellene lennie, mint az amerikai rangsoroknál. Ha egyáltalán van különbség, az éppen ellentétes irányú: az egyetértés valamivel nagyobb volt a magyar novellákkal kapcsolatban. Azt mondhatjuk tehát, hogy amennyiben presztízs sugallmazás befolyásolta az amerikai novellák megítélését, az az egyetértés gyengüléséhez vezetett. Az amerikai irodalomban

## A végső és az átlagos rangszámok a 18 amerikai novellánál

| Végső<br>rang-<br>szám | Átlagos<br>rang-<br>szám | Szerző        | Cím                          |
|------------------------|--------------------------|---------------|------------------------------|
| 1                      | 3,833                    | C. McCullers  | A szomorú kávéház balladája  |
| 2                      | 4,333                    | S. Jackson    | A sorsolás                   |
| 3                      | 4,833                    | J. Thurber    | Az előnyös helyzet           |
| 4                      | 6,667                    | J. Baldwin    | Mond, mennyi ideje már?      |
| 5                      | 7,333                    | T. Dreiser    | Az elveszett Phoebe          |
| 6                      | 8,000                    | R. Bradbury   | 1999 Február Ylla            |
| 7,5                    | 8,833                    | E. Singmaster | A túlélők                    |
| 7,5                    | 8,833                    | J. Steinbeck  | Népvezér                     |
| 9                      | 9,000                    | J. Kerouac    | A mexikói lány               |
| 10                     | 9,500                    | E. Hemingway  | Az öregem                    |
| 11                     | 10,167                   | J. Cheever    | A vidéki férj                |
| 12                     | 10,333                   | J. Oates      | Hová mész, honnan jössz?     |
| 13                     | 11,167                   | S. Anderson   | Az isten hatalma             |
| 14                     | 11,500                   | J. Updike     | Galambtáblák                 |
| 15                     | 13,333                   | W. Cather     | Kettős születésnap           |
| 16                     | 13,833                   | R. Lardner    | Az elveszett kisfiú          |
| 17                     | 14,333                   | W. Saroyan    | Lengő trapézon az ifjú vitéz |
| 18                     | 15,167                   | E. Caldwell   | Túl sok Ember                |

alaposan tájékozott megítélők eltérő rangsorokat fognak kialakítani azokkal a személyekkel összehasonlítva, akik javarészt érintetlenek a kérdésben. Az 1. táblázaton bemutatott egyetértés annyit mindenesetre tükröz, hogy konkordancia akkor is elérhető, amikor a presztízs sugallmazásnak nincsen szerepe. Ennek megfelelően az egyetértésnek a novellák valamilyen belső sajátosságán kell alapulnia, mely azok esztétikai minőségét meghatározza.

A dolgozatomban bemutatott gondolatmenet — miszerint a szubjektív megítélések és az objektív idézettségi mércék alapvetően azért egyenértékűek, mert a művészi hatékonyság mögöttes kontrasztjai állnak mögöttük — két további módon támasztható alá. Először is, az esztétikai ingerek minőségi variációja jelentősen megnövelhető. Kétségtelen, hogy az irodalmi kreativitás természetes változatosságát az itt használt 36 novella jelentős mértékben lefaragta. Hiszen ezeket a novellákat már eredetileg is esztétikai értékük miatt választották ki. Érdeemes lenne kiszélesíteni a skálát olyan novellák bevonásával, melyeket íróik saját köteteikbe belevettek, de átfogóbb antológiákba sosem kerültek bele. Az eredmény a szubjektív megítélések nagyobb konszenzusa lenne

s szorosabb kapcsolat az esztétikai siker szubjektív és objektív mutatói között. Ténylegesen csökkenne a presztízs sugallmazás jelentősége is (ASCH, 1948). További empirikus munkák végezhetők a novellák belső jegyeivel kapcsolatban, mely belső jegyek a bárhogyan is megítélt irodalmi hatóerő mögöttes tényezői. Jelen konferenciánkon számos résztvevő vizsgálta a novellák különböző sajátos tulajdonságait. Nagyon érdekelne, hogy e mércék valamelyike kapcsolatban van-e az 1. és 2. táblázaton bemutatott értékelésekkel. Kihasználva azt, hogy valamennyire ismerjük az egyes novellákat át is nézhetnénk ezeket a rangsorokat annak érdekében, hogy hipotéziseket alakítsunk ki arra nézve, hogy milyen közös jegyeik vannak a sikeresebb történeteknek, melyek elkülönítik őket a kevésbé átütő alkotásoktól. Mennyire a jellemzés, a cselekmény, a dialógus, az elbeszélésmód függvénye ez? Fel tudjuk-e tární a művészi érték belső alakját most, hogy már meg vagyunk győzve arról, hogy a hatás eltérései nem önkényesek, hanem esztétikai valóságot tükröznek?

(Pléh Csaba fordítása)

#### Irodalom

- ASCH, S. E., 1948, The Doctrine of Suggestion, Prestige and Imitation in Social Psychology, *Psychological Review*, 55, 250–276.
- BERLYNE, D. E., 1971, *Aesthetics and Psychobiology*, New York: Appleton–Century-Crofts.
- CERULO, K. A., 1984, Social Disruption and its Effects on Music: An Empirical Analysis, *Social Forces* 62, 885–904.
- CONOVER, W. J., 1971, *Practical Nonparametric Statistics*, New York: Wiley.
- DAS, J. P., RATH, R. and DAS, R.S., 1955, Understanding versus Suggestion in the Judgment of Literary Passages, *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 51, 624–628.
- MICHAEL, W. B., ROSENTHAL, B. G. and DeCAMP, M.A., 1949, An Experimental Investigation of Prestige-Suggestion for Two Types of Literary Material, *Journal of Psychology*, 28, 303–323.
- SHERIF, M., 1935, An Experimental Study of Stereotypes, *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 29, 371–375.
- SIMONTON, D. K., 1980a, Thematic Fame and Melodic Originality in Classical Music: A Multivariate Computer-Content Analysis, *Journal of Personality*, 48, 206–219.
- SIMONTON, D. K., 1980b, Thematic Fame, Melodic Originality, and Musical Zeitgeist: A Biographical and Transhistorical Content Analysis, *Journal of Personality and Social Psychology*, 38, 972–983.
- SIMONTON, D. K., 1983a, Dramatic Greatness and Content: A Quantitative Study of 81 Athenian and Shakespearean Plays, *Empirical Studies of the Arts* 1, 109–123.

- SIMONTON, D. K., 1983b, *Esthetics, Biography, and History in Musical Creativity*, in: *Documentary report of the Ann Arbor Symposium* (Session 3) Reston, Virginia: Music Educators National Conference, pp. 41–48.
- SIMONTON, D. K., 1984a, *Genius, Creativity, and Leadership: Historiometric Inquiries*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- SIMONTON, D. K., 1984b, Melodic Structure and Note Transition Probabilities: A Content Analysis of 15,618 Classical Themes, *Psychology of Music*, 12, 3–16.
- SIMONTON, D. K., 1984c, Shakespeare Színdarabjai és Szonettjei: A differenciális népszerűség meghatározói, *Pszichológia*, 4, 459–467.
- SIMONTON, D. K., 1985, Popularity Content, and Context in 37 Shakespeare Plays, paper presented at the IXth International Colloquium on Experimental Aesthetics, August.

DEAN K. SIMONTON

### AESTHETIC SUCCESS IN 36 HUNGARIAN AND AMERICAN SHORT STORIES

In this paper the author wishes to explore a new validation procedure to decide if independent appreciators attain consensus in their aesthetic judgements and if that consensus is consistent with differences suggested by a historiometric index. If so, the value of citation measures has been vindicated. The new test simultaneously secures both one aspect of experimental aesthetics and the core component of the archival method.

The author's theoretical and methodological wherewithal are applied to 18 Hungarian and 18 American short stories. Two control variables are operationalized, the length of the short story, and the year that the short story was published is required to control for possible artifacts in the citation measures.

In the case of the American stories the degree of concordance between subjective and objective indicators of aesthetic success is of the same order of magnitude as the agreement among the independent judges. This correspondence was unaffected by the introduction of the two hypothesized control variables, neither of which exhibited any relation with the various gauges of literary impact. Concordance between the six evaluators obtains even when prestige suggestion cannot be a factor. For the Hungarian rankings it was not substantially smaller than that discovered for the American rankings. Consequently, the agreement must be built upon some intrinsic attributes of the short stories that determine their aesthetic quality.

So the argument that subjective ratings and objective citation measures are essentially equivalent due to underlying contrasts in artistic effectiveness has been demonstrated.